

Teológiai konferenciát rendeznek a domonkos nővérek Aquinói Szent Tamás szentté avatásának 700-ik jubileumi évében

Aquinói Szent Tamást, a *doctor communis*-t 1323. július 18-án avatta szentté XXII. János pápa. A magyar domonkos nővérek is szeretnék méltón megemlékezni erről az eseményről. Annál is inkább, mert – bár a nemzetközi teológiai életben Szent Tamásnak néhány évtizede reneszánsza van – az Angyali Doktor tanításának kortárs kutatásáról kevés szó esik manapság. Ezt a hiányt is szeretné pótolni az a konferencia, amelyre október 6-7-én kerül sor, és amelynek célja, hogy bemutassa, a mai kor kérdéseire hogyan kaphatunk választ Szent Tamás segítségével.

A konferenciáról kérdeztük Szabó Ráhel domonkos nővért, az esemény fő szervezőjét.

Ráhel nővér, Te a svájci Fribourgbán folytattad teológiai tanulmányaidat. Az ottani egyetem, és annak teológiai kara szorosan kapcsolódik a domonkos rendhez. Kérlek, mutasd be az ottani teológiai oktatás jellegzetességeit!

A fribourgi egyetem teológiai kara, legalábbis domonkos berkekben, igen előkelő helyen áll, noha – meglepő módon – maga az egyetem nem katolikus, hanem állami egyetem. Ennek ellenére a teológiai kar, mely két nyelven, németül és franciául kínál teljes körű, több szintű teológiai képzést, (ez egyedülálló egész Európában) jellemzően elkötelezetten katolikus, noha a két fakultás, a német és a francia között vannak, hogy úgy mondjam, világnézeti, vagy inkább „egyháznézeti” különbségek. Jómagam a francia fakultáson végeztem a tanulmányaimat közel hét éven át.

Ennek a fakultásnak a jellegzetessége, hogy az egész teológia négy pilléren alapszik: a Szentírás, a Szenthagyomány, a filozófia (ezen belül is a metafizika), valamint a sajátosan teológiai gondolkodás, amelynek vezérfonalát, – igaz, nem kizárólagosan, – Aquinói Tamás tanítása adja. Emlékszem az első félév megdöbbentő élményére, ami két szalon futott: egyrészt lenyűgözött az az összhang, ami az egyes tárgyak között, ill. a teológia már említett alapjainak összesimulásában azonnal érezhető volt. Mindennek az alapja a Biblia, legyen szó akár morálisról, akár dogmatikáról: az első a Szentírás. A másik dolog, ami meglepett és örömmel töltött el, az az, hogy láttam, hogy a tanárok az oktatásban mennyire „egymás kezére” játszanak. Az egész tananyag egymásra épült, illeszkedett egymáshoz, és sosem tapasztaltam, hogy bármelyik tanár akár az egyház, akár egy másik tanár tanításának az ellenkezőjét tanította volna. Ez a több rétegű koherencia nem csak vonzó és lelkesítő, de az összefüggések felismerését is igen megkönnyítette.

Egy másik fontos szempont az magának a teológiának, mint tudománynak a koherenciája volt. Fribourgbán nagyon vigyáznak arra, hogy a teológia ne altudományok összessége, hanem egyetlen szent, Istenről szóló, Istenre mutató, és Istent dicsőítő tudomány legyen. Bár tantárgyak ott is vannak, mint szentségtan, morális, krisztológia, spirituális, stb, ezek mégis egységes egészet képeznek, egymásba fonódnak, egyik a másikat magyarázza, kiegészíti, teljessé teszi. A teológia egészen nyoma sincs annak a töredezettségnek, amit más teológiai fakultásokon érezhetünk. Azt hiszem, ez a harmónia elsősorban annak köszönhető, hogy az ott tanító domonkos atyák Aquinói Tamás művei alapján tanítanak (noha igen felkészültek a kortárs teológiai áramlatok szintjén is!). Tamás művei ugyanis, a közhiedelemmel ellentétben, nagyon is világos, egységes tanítást kínálnak, ráadásul olyan viszonylag egyszerű alapelvek mentén, melyek a mai világban is megállják a helyüket, sőt!

Doktori disszertációdát Aquinói Szent Tamásról írtad. Miben látod az ő jelentőségét a mai erkölcsteológia, teológia számára?

Igazság szerint a doktorimat nem Tamásról írtam, csak majdnem. A dolgozatom témája ugyanis Tamás egy 20. századi kommentátora – Michel Labourdette, egy toulouse-i domonkos atya morálteológiai gondolkodása, azon belül is az emberi cselekvés volt. De általa sokat kellett foglalkoznom Tamással is. Tamás jelentőségét, a már említett koherencia mellett, főként két dologban látom: az egyik, hogy Tamás két lábbal áll a földön. Ez a két láb: a kinyilatkoztatás és az emberi ész. Vagyis Tamás gondolkodásában 100% -ig jelen van az Isten Igéje, és 100%-ig jelen van az emberi gondolkodás. Ez arról árulkodik, hogy Tamás igen nagyra tartja az embert. Bizony! Tamás, ahogyan azt Pinckaers atya, – az utóbbi évtizedek erkölcstani megújulásának egy motorja – mondta, nem azt nézte, mint Freud, hogy milyen mélyre tud süllyedni az ember, hanem azt, hogy milyen magasra tud emelkedni.

Tamás nagy erőssége továbbá, hogy világos és szilárd antropológiát kínál nekünk, ami manapság igencsak ritkaság. Noha nem írt külön antropológia traktátust, egész művét áthatja egy konkrét antropológia, metafizikai és teológia alapokkal és távlatokkal. Ráadásul az általa kidolgozott emberkép épp oly koherens, mint egész teológiája. Az embert egészében tekinti: testi-lelki egészként, olyan értelmes és szabad választási képességgel rendelkező létezőként, akinek egész valója, érzékszervei, egész teste, lelke, érzései mind részt vesznek önmaga megvalósításában, ami szorosan összefonódik az Istennel való kapcsolatával, személyes üdvtörténetével. Ezért is mondhatjuk talán, hogy Tamás igazi teológiai antropológiát alkotott.

Az októberi konferencia tematikája az emberrel kapcsolatos problémákra épül. Mi indokolta ezt a témaválasztást? Milyen kérdésekkel foglalkozik a konferencia?

Mindannyian látjuk, hogy ma az emberről alkotott kép erőteljes hatásoknak van kitéve. Van, aki egyenesen úgy véli, az ember ma támadás alatt áll. Én azt hiszem, az embereket foglalkoztatja, hogy ki és mi az ember, mire képes, mire tudja használni értelmét és főleg szabadságát... Ezek sokszor megrepesztik az eddig elfogadott normákat. Ez lehet ijesztő, de van ennek egy jó oldala: az ember az érdeklődés középpontjában van, és bár sok nézet képviselteti magát, harmonikus, érthető, az embert ténylegesen kibontakoztató emberképet kevesen tudnak kínálni. Jómagam úgy látom, hogy a katolikus egyház rendelkezik ilyen antropológiával, s ez nagyrészt Aquinói Tamásban gyökerezik.

Az általunk most szervezett konferencia ezt az antropológiát szeretné bemutatni úgy, hogy közben szem előtt tartja a kortárs antropológiai kérdéseket. Nem véletlen, hogy a témák között szerepel az ember teremtettsége, az emberi lélek, az ember férfi-nő mivolta, ugyanakkor krisztológiai kérdések is, hiszen az ember megváltott ember. De lesz szó morális kérdésekről is: miként működnek a Szentlélek ajándékai, valamint a kegyelem az emberben, milyen erkölcsi felelőssége van az embernek, stb.

Az előadók között vannak itthon vagy külföldön jól ismert kutatók. Kérlek, mutasd be őket!

A konferenciát dr. Székely János szombathelyi megyéspüspök fogja megnyitni, ami nagy megtiszteltetés számunkra, s ezzel a konferenciát egyben az egyház szárnyai alá helyezzük.

Magyar előadónk lesznek *Vincze Krisztián*, a PPKE filozófia professzora, *Petres Lúcia nővér*, és *Szabó Bertalan* domonkos atya, szintén a Sapientia tanára.

Krisztián atya az ember teremtettségéről fog beszélni a kortárs antropológiai kihívások fényében. Lúcia nővér az igazság kérdését tárgyalja majd, Bertalan atya pedig a Szentlélek ajándékairól fog beszélni. *Külföldi előadónk között szerepel Serge-Thomas Bonino*, francia domonkos szerzetes, aki korábban a Nemzetközi Teológiai Bizottság titkára is volt, és akinek egy műve, az angyalokról, hamarosan magyarul is megjelenik a domonkos nővérek gondozásában. Itt lesz *Wojciech Giertych atya*, lengyel domonkos szerzetes, a Pápai Ház teológusa, aki az Angelicum Pápai Egyetemen tanít morálteológiát, a Hittani Kongregáció, a Nemzetközi Teológiai Bizottság és a Szenttéavatási Kongregáció teológiai tanácsadója.

Svájcból érkezik *François-Xavier Putallaz*, a Svájci Nemzeti Etikai bizottság, ill. a Svájci Püspöki Kar Bioetikai Bizottságának tagja, a fribourgi egyetem professzora, ahol többek között kortárs bioetikai kérdések antropológiai háttérével foglalkozik.

Simon Gaine, angol domonkos szerzetes, a Nemzetközi Teológiai Bizottság tagja, az Angelicum tanára, szakterülete a krisztológia, a teológiai antropológia. *Isolde Cambournac* pedig francia biológus és teológus, szakterülete az antropológia, ezen belül például a férfi és női identitás Aquinói Szent Tamás teológiájában és a kortárs gondolkodásban.

Talán visszariaszthat Szent Tamás olvasásától a skolasztikus teológia nyelvezete, amelyet ő használ. Ha valaki szeretne megismerkedni Tamás gondolatvilágával, mit ajánlanál neki?

Tamás valóban nehezen érthető teológus hírében áll, de azt hiszem, ez csak részben igaz. Az igaz, hogy Tamás igényes teológus, viszont egyes műveiben, különösen is a magyarul részben már megjelent *Teológia Foglalatában* kifejezetten törekszik arra, hogy olvasói megérték a témákat. Ami ebben segíthet, az egyrészt az, hogy megértsük, hogyan építi fel ezeket a témákat: sok kisebb kérdés alapján közelíti meg, és pro és kontra körbe járja ezeket. Ha ezt szem előtt tartjuk, máris közelebb kerültünk a megértéshez. Másrészt érdemes segítséggel olvasni: ha időt szánunk Tamás életének a megismerésére, ez is segítség, hiszen megismerhetjük, miként gondolkodott, mi motiválta. Ehhez segítség lehet a magyarul is megjelent: Szent Tamás élete és műve című könyv (Osiris kiadó), illetve ennek egyszerűbb és rövidebb változata: a Szent Tamás Summája című könyv (Kairosz kiadó). Mindkettő bevezetés Tamás személyének, gondolkodásának megismeréséhez. Aki pedig részletesebben szeretné megismerni Tamást, de a Summa túl nagy falat lenne neki, akkor a Szent Tamás, a lelki mester című könyvet tudom ajánlani (Osiris kiadó). Ez tk. egy teljes teológiai mű, amely Tamás Summáját veszi át és magyarázza. Mindhárom könyv Jean-Pierre Torrell domonkos atya műve, talán mondhatjuk, hogy ő jelenleg a világ legnagyobb élő Szent Tamás-szakértője.